

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА ПОЛІТОЛОГІЇ І ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою факультету
суспільних наук
Протокол № 6
від «22» січня 2026 р.

КАФЕДРАЛЬНИЙ КАТАЛОГ
ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»
(ОС БАКАЛАВР)

Ужгород 2026

**Інформація про вибірку навчальну дисципліну
циклу професійної підготовки
для кафедрального каталогу вибірових навчальних дисциплін
на 2026/2027 н. р.**

Назва дисципліни	HR-менеджмент у територіальних громадах
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4 курс
Семестр (осінній/весняний)	осінній/весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення дисципліни	ЗК-5. ЗК-6. ЗК-7. ЗК-8. ЗК-12. ЗК-13. ФК-1. ФК-2. ФК-6. ФК-7. ФК-12. ФК-16.
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра політології і державного управління
Інформаційне забезпечення	<p>1. Дяків О.П., Островерхов В.М. Управління персоналом: навчально-методичний посібник. Видання друге, переробл. і доповнено. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 288 с. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/33638/1/%d0%9f%d0%be%d1%81%d1%96%d0%b1%d0%bd%d0%b8%d0%ba%202018%20%d0%a3%d0%9f-%d0%b2%d0%b5%d1%80%d1%81%d1%82%d0%ba%d0%b0_1%20%281%29.pdf</p> <p>2. Зайченко О.І., Кузнецова В.І. Управління людськими ресурсами: навчальний посібник / за наук. ред. О.І. Зайченко. Івано-Франківськ: «Лілея-НВ», 2015. 232 с. URL: http://umo.edu.ua/images/content/depozitar/navichki_pracevlasht/uprav_l_resurs.pdf</p> <p>3. Макогон О. Посібник з управління персоналом. Київ, 2021. 163 с. URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/HR-manual_upd.pdf</p> <p>4. Посібник з основ управління людськими ресурсами для територіальних громад. 55 с. URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/767/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_HR.pdf</p> <p>5. Технології управління персоналом та рекрутинг: методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності 242 «Туризм і рекреація» / укладач: О. В. Грідін; ДБТУ. Харків: [б. в.], 2023. 146 с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/2</p>

	<p>4176/1/MV_rekruting_2023.pdf</p> <p>6. Управління персоналом: навчальний посібник / А.О. Азарова, О.О. Мороз, О.Й. Лесько, І.В. Романець; ВНТУ. Вінниця: ВНТУ, 2014. 283 с. URL: https://duikt.edu.ua/uploads/1_636_35788247.pdf</p> <p>7. Управління персоналом: підручник / О.М. Шубалий, Н.Т. Рудь, А.І. Гордійчук, І.В. Шубала, М.І. Дзямулич, О.В. Потьомкіна, О.В. Середа; за заг. ред. О.М. Шубалого. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2018. 404 с. URL: https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2021-03/%D0%A3%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%BE%D0%BC%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA%202018.pdf</p> <p>8. Цимбалюк С.О. Рекрутинг персоналу: підручник. Київ: КНЕУ, 2019. 355 с. URL: https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/081d1cc0-9f6b-4d81-b822-98837ce1c920/content</p> <p>9. HR-менеджмент та стратегічне лідерство: словник термінів і понять / укладач: О. В. Грідін; ДБТУ. Харків: [б. в.], 2024. 52 с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/57666/1/Slov_HR-MENEDZHMENT_24.pdf</p> <p>10. HR-менеджмент: конспект лекцій [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спеціальності 073 «Менеджмент» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: М.В. Шкробот, Л.Л. Ведута. Електронні текстові дані (1 файл: 2,9 Мбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 270 с.</p>
Форма проведення занять	Лекції, практичні (семінарські) заняття; бесіди з керівниками ОТГ та працівниками ЦНАПів.
Форма семестрового контролю	залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

- 1) *знати* структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування на рівні територіальної громади;
- 2) *знати* стандарти, принципи та норми діяльності у публічно-адміністративній роботі територіальних громад;
- 3) *знати* нормативно-правові положення законодавства, що належать до сфери компетенції територіальних громад;
- 4) *розуміти та використовувати* технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень в контексті рекрутингової діяльності;
- 5) *уміти* здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки та формулювати рекомендації в рамках HR-менеджменту в територіальних громадах;

б) *вміти* застосовувати демократичні технології прийняття управлінських рішень в роботі з персоналом, ураховуючи інтереси та потреби громадян, які є представниками національних меншин;

7) *знати* принципи та механізми менеджменту в контексті формування HR-бренду для територіальних громад.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

Тема 1. Рекрутинг як базова функція управління людськими ресурсами.

Тема 2. Кваліфікаційні вимоги, пошук і залучення кандидатів на вакантну посаду.

Тема 3. Технології збору та аналізу інформації про кандидатів на вакантну посаду.

Тема 4. Технології проведення інтерв'ю з кандидатами на вакантну посаду.

Тема 5. Методи оцінювання кандидатів на вакантну посаду.

Тема 6. Аутсортингові послуги в управлінні людськими ресурсами.

Тема 7. Лізинг в управлінні людськими ресурсами.

Тема 8. HR-бренд територіальної громади.

**Інформація про вибірккову навчальну дисципліну
циклу професійної підготовки**

для кафедрального каталогу вибірккових навчальних дисциплін
на 2026/2027 н. р.

Назва дисципліни	Механізми громадського контролю у публічній політиці
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4 курс
Семестр (осінній/весняний)	осінній/весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення дисципліни	ЗК-1, ЗК-2, ЗК-6, ЗК-9, ЗК-10, ЗК-15 ФК-3, ФК-6, ФК-10
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра політології і державного управління
Інформаційне забезпечення	Навчально-методичні матеріали, навчальні посібники та підручники, наукові публікації з проблематики. Для дистанційного навчання: сайт електронного навчання ДВНЗ «УжНУ»; платформа дистанційного навчання Google Meet.
Форма проведення занять	Лекції, практичні (семінарські) заняття
Форма семестрового контролю	залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Механізми громадського контролю у публічній політиці**» є надати студентам теоретичні та практичні знання щодо особливостей громадського контролю та можливостей впливу інституцій громадянського суспільства на органи публічної влади та держави загалом.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1) *загальних компетентностей*:

– здатність вчитися, самонавчатися та оволодівати сучасними знаннями (ЗК-1);

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК-2);
- здатність до адаптації та дій в новій ситуації, генерування нових творчих ідей (ЗК-6);
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК-9);
- здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології (ЗК-15);.

2) професійних (фахових) компетентностей:

- здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки (ФК-3);
- здатність застосовувати демократичні технології прийняття управлінських рішень, враховуючи інтереси й потреби громадян, представників певної спільноти, суспільства та держави (ФК-12);
- здатність орієнтуватися у проблемах сучасного суспільно-політичного життя, знати процедури участі в діяльності політичних інститутів демократичної держави, органів місцевого самоврядування (ФК-13).

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

Тема 1. Механізми здійснення та сутність громадського контролю у публічній політиці.

Тема 2. Правове осмислення громадського контролю на сучасному етапі державотворення України.

Тема 3. Форми участі громадськості у сфері контролю за діяльністю публічної влади.

Тема 4. Громадський контроль в системі публічного управління як ефективний інструмент експертизи державно-управлінських рішень.

Тема 5. Громадський контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування.

Тема 6. Громадський контроль службових правовідносин у сфері національної безпеки України.

Тема 7. Перспективи громадського контролю публічної політики в Україні.

**Інформація про вибірккову навчальну дисципліну
циклу професійної підготовки
для кафедрального каталогу вибірккових навчальних дисциплін
на 2026/2027 н. р.**

Назва дисципліни	Політико-управлінські аспекти євроінтеграції
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4 курс
Семестр (осінній/весняний)	осінній/весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення дисципліни	ЗК-9. ФК-10. ФК-12. ФК-13. ФК-14. ФК-17.
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра політології і державного управління
Інформаційне забезпечення	Сайт електронного навчання; навчально-методичні матеріали, навчальні посібники і підручники з дисципліни; міжнародні, європейські та національні нормативно-правові документи; офіційні сайти Європейського Союзу; електронні файли лекцій та презентації,

	<p>зокрема:</p> <p>1. Аракелян М. Р. Право Європейського Союзу: навч.-метод. посіб. для практ. занять та самостійної роботи / М. Р. Аракелян, Ю. Ю. Акіменко та ін.; за ред. Х. Н. Безруза; НУ «ОЮА». Одеса: Фенікс, 2024. 173 с. URL: https://doi.org/10.32837/11300.27702</p> <p>2. Європейський Союз: навч. посіб. / [А. О. Бояр, 3. Н. П. Карпчук, Н. І. Романюк та ін.]; за ред. А. О. Бояра, С. В. Федонюка. Київ: ФОП Маслаков, 2020. 600 с. URL: https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2021-01/European_Union_textbook_0.pdf</p> <p>4. Європейський Союз у мінливому світі: Монографія / В.В. Копійка, С.О. Маковський, М.А. Миронова та ін.; за ред. В.В. Копійки. К.: О. Зень, 2022. 219 с.</p> <p>5. ЕУКраїна. Урядова кампанія за підтримки Представництва Європейського Союзу в Україні. URL: https://association4u.in.ua/</p> <p>6. European Commission. https://commission.europa.eu/index_en</p> <p>7. European Parliament. https://www.europarl.europa.eu/portal/en</p> <p>European Union. URL: https://european-union.europa.eu/index_en?prefLang=uk</p>
Форма проведення занять	Лекції, практичні (семінарські) заняття.
Форма семестрового контролю	залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Політико-управлінські аспекти євроінтеграції**» є аналіз та засвоєння теоретичних засад інтеграційних процесів, основ, передумов, особливостей інтеграції європейських держав, необхідних політико-управлінських трансформацій, через які проходять країни-кандидати у контексті процесів європейської інтеграції.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1) загальні компетентності:

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності);
- здатність до співпраці з міжнародними партнерами;

2) фахові компетентності:

- здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування;
- здатність застосовувати демократичні технології прийняття управлінських рішень, враховуючи інтереси й потреби громадян, представників певної спільноти, суспільства та держави;
- здатність орієнтуватися у проблемах сучасного суспільнополітичного життя, знати процедури участі в діяльності політичних інститутів демократичної держави, органів місцевого самоврядування;

- здатність здійснювати моніторинг соціально-політичної стабільності у прикордонних регіонах з метою прийняття ефективних управлінських рішень;
- здатність до порівняння та оцінювання вітчизняних і зарубіжних регіональних практик діяльності органів публічної влади.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

- Тема 1. Поняття та сутність інтеграції у міжнародних процесах
- Тема 2. Європейські демократичні цінності як основа інтеграції
- Тема 3. Правова система Європейського Союзу як основа інтеграції
- Тема 4. Інституційна основа Європейського Союзу
- Тема 5. Процедура та методологія розширення Європейського Союзу.
- Тема 6. Інструменти передвступної допомоги Європейського Союзу.
- Тема 7. Вплив євроінтеграційних процесів на національні моделі публічного управління.
- Тема 8. Україна в контексті процесів європейської інтеграції: публічно-управлінські реформи.
- Тема 9. Євроінтеграція України в умовах війни.

**Інформація про вибірккову навчальну дисципліну
циклу професійної підготовки
для кафедрального каталогу вибірккових навчальних дисциплін
на 2026/2027 н. р.**

Назва дисципліни	Гендерна політика в Україні
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4/5 курс
Семестр	осінній/весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення дисципліни	ФК-13.
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра політології і державного управління
Інформаційне забезпечення	Сайт електронного навчання, нормативно-правові документи, навчальні посібники та підручники, навчально-методичні матеріали, навчальні та документальні відеоматеріали.
Форма проведення занять	Лекції, лекції-бесіди, практичні (семінарські) заняття
Форма семестрового контролю	залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

Мета дисципліни: сформувати у здобувачів вищої освіти системного розуміння теоретичних засад, нормативно-правових механізмів та практик реалізації гендерної політики в Україні, а також у набутті знань і навичок аналізу до розроблення та оцінювання державних і місцевих політик з урахуванням принципів гендерної рівності та недискримінації.

Завдання дисципліни: 1) розуміти значення гендерної рівності як складової демократичного розвитку та прав людини; 2) опанувати основні поняття і підходи до розуміння гендерної політики; 3) ознайомитися з міжнародними та національними стандартами забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків; 4) набути практичних навичок застосування гендерного підходу в публічному управлінні; 5) сформувати відповідальне ставлення до подолання гендерних стереотипів та дискримінації в суспільстві.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

загальних компетентностей:

- здатність вчитися, самонавчатися та оволодівати сучасними знаннями;
- здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлюючи цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України;
- здатність працювати в команді та брати на себе відповідальність за виконання поставлених завдань;
- здатність виявляти, оцінювати та вирішувати проблеми, враховуючи фактор ризику;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність до ефективної міжособистісної взаємодії з представниками різних верств населення.

фахових компетентностей:

- здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки;
- здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності;
- колективних рішень, враховуючи інтереси й потреби громадян, представників певної спільноти, суспільства та держави;
- здатність орієнтуватися у проблемах сучасного суспільно-політичного життя, знати процедури участі в діяльності політичних інститутів демократичної держави, органів місцевого самоврядування;
- здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування;
- здатність розробляти механізми протистояння соціальним ризикам, упереджувати виникнення конфліктних ситуацій у поліетнічному середовищі.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

Тема 1. Теоретичні основи гендерної політики.

Тема 2. Нормативно-правові засади гендерної політики в Україні.

Тема 3. Державні програми та стратегії забезпечення рівних прав і можливостей.

Тема 4. Інституційний механізм гендерної політики.

Тема 5. Органи державної влади та місцевого самоврядування у реалізації гендерної політики.

Тема 6. Співпраця держави і громадянського суспільства.

Тема 7. Гендерна політика в основних сферах суспільного життя.

Тема 8. Гендерна політика у сфері безпеки та оборони.

Тема 9. Гендерна політика в умовах війни.

Тема 10. Моніторинг та оцінка ефективності гендерної політики.

Інформація про вибірккову навчальну дисципліну циклу професійної підготовки

для кафедрального каталогу вибірккових навчальних дисциплін
на 2026/2027 н. р.

Назва дисципліни	Гендерна політика у країнах ЄС
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4/5 курс
Семестр	осінній/весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення дисципліни	ФК-13.

Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра політології і державного управління
Інформаційне забезпечення	Сайт електронного навчання, нормативно-правові документи, навчальні посібники та підручники, навчально-методичні матеріали, навчальні та документальні відеоматеріали.
Форма проведення занять	Лекції, лекції-бесіди, практичні (семінарські) заняття
Форма семестрового контролю	залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

Мета дисципліни: сформувати у здобувачів вищої освіти комплексного розуміння засад, принципів та механізмів формування і реалізації гендерної політики в країнах Європейського Союзу (ЄС), а також у набутті знань і навичок порівняльного аналізу європейських гендерних політик, їх нормативно-правового забезпечення та практик імплементації з урахуванням євроінтеграційних процесів в Україні.

Завдання дисципліни: 1) вивчити основні поняття, теорії та підходи до гендерної політики в Європейському Союзі; 2) ознайомитися з еволюцією гендерної політики ЄС та її інституційною системою; 3) вивчити нормативно-правову базу ЄС у сфері забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків; 4) проаналізувати роль інституцій ЄС у формуванні та реалізації гендерної політики; 5) проаналізувати механізми гендерного мейнстримінгу та інтерсекційного підходу в політиках ЄС; 6) сформувати навички порівняльного аналізу гендерних політик держав-членів ЄС; 7) розвинути критичне мислення та здатність застосовувати європейський досвід у сфері публічної політики та управління.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

загальних компетентностей:

- здатність вчитися, самонавчатися та оволодівати сучасними знаннями;
- здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлюючи цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України;
- здатність працювати в команді та брати на себе відповідальність за виконання поставлених завдань;
- здатність виявляти, оцінювати та вирішувати проблеми, враховуючи фактор ризику;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність до ефективної міжособистісної взаємодії з представниками різних верств населення.

фахових компетентностей:

- здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки;
- здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності;
- колективних рішень, враховуючи інтереси й потреби громадян, представників певної спільноти, суспільства та держави;
- здатність орієнтуватися у проблемах сучасного суспільно-політичного життя, знати процедури участі в діяльності політичних інститутів демократичної держави, органів місцевого самоврядування;
- здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування;
- здатність розробляти механізми протистояння соціальним ризикам, упереджувати виникнення конфліктних ситуацій у поліетнічному середовищі.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

Тема 1. Гендерна рівність як фундаментальна цінність Європейського Союзу.

Тема 2. Гендерний мейнстримінг як ключовий інструмент політики ЄС.

Тема 3. Директиви та регламенти ЄС щодо рівних прав і можливостей жінок і чоловіків.

Тема 4. Інституційний механізм реалізації гендерної політики ЄС.

Тема 5. Національні механізми забезпечення гендерної рівності в державах-членах ЄС.

Тема 6. Гендерна політика в основних сферах.

Тема 7. Інтерсекційний підхід у гендерній політиці ЄС.

Тема 8. Політика ЄС щодо запобігання гендерно зумовленому насильству.

Тема 9. Гендерні аспекти безпеки та зовнішньої політики ЄС.

Тема 10. Виклики та перспективи розвитку гендерної політики в Європейському Союзі.

**Інформація про вибірккову навчальну дисципліну
циклу професійної підготовки
для кафедрального каталогу вибірккових навчальних дисциплін
на 2026/2027 н. р.**

Назва дисципліни	Гендерний підхід у бюджетному процесі
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4/5 курс
Семестр	осінній/весняний
Обсяг дисципліни у кредитах*	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення дисципліни	ФК-13.
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	перший (бакалаврський)
Інформаційне забезпечення	Сайт електронного навчання, нормативно-правові документи, навчальні посібники та підручники, навчально-методичні матеріали, навчальні та документальні відеоматеріали.
Форма проведення занять	Лекції, лекції-бесіди, практичні (семінарські) заняття
Форма семестрового контролю	залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

Мета дисципліни: вивчити специфіку застосування гендерного підходу у бюджетному процесі.

Завдання дисципліни: з'ясувати зміст поняття «гендерна політика»; вивчити особливості застосування гендерного підходу у бюджетному процесі; вивчити методику проведення гендерного аналізу бюджетних програм; дослідити гендерні розриви у цільових/бюджетних програмах та бюджетах різних рівнів; вивчити значення гендерної статистики у бюджетному процесі.

Компетентності дисципліни: вміти проводити гендерний бюджетний аналіз; вміти визначати гендерні розриви; вміти ідентифікувати соціально-гендерний вплив цільових/бюджетних програм та бюджетів; вміти розробляти гендерні індикатори та результативні показники цільових/бюджетних програм; вміти проводити гендерний моніторинг.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

Основними (базовими) поняттями навчальної дисципліни є: гендерний підхід, гендерний підхід у бюджетному процесі, гендерний бюджетний аналіз, цільова програма, бюджетна програма, гендерночутливі програми, гендернонейтральні програми, гендернонечутливі програми, гендерночутливі результативні показники (індикатори).

Перелік тем:

- Гендерна політика: її зміст та складові.
- Гендерний підхід у бюджетному процесі.
- Методика проведення гендерного бюджетного аналізу.
- Прийняття рішень за результатами гендерного аналізу бюджетних програм.
- Моніторинг гендерночутливих бюджетних програм. Гендерні індикатори.
- Результативні показники виконання цільових та бюджетних програм.
- Сутність та складові оцінки гендерного впливу.
- Гендерна статистика та бюджетний процес.

Інформація про вибірккову навчальну дисципліну циклу професійної підготовки

для кафедрального каталогу вибіркових навчальних дисциплін
на 2026/2027 н. р.

Назва дисципліни	Лобізм у публічному адмініструванні
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4/5 курс
Семестр	осінній/весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення дисципліни	ЗК-2, ЗК-5, ФК-2, ФК-7
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра політології і державного управління
Інформаційне забезпечення	Сайт електронного навчання; навчально-методичні матеріали, навчальні посібники і підручники з дисципліни; національні та міжнародні нормативно-правові акти.
Форма проведення занять	Лекції, практичні (семінарські) заняття.
Форма семестрового контролю	залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

Мета вивчення навчальної дисципліни «Лобізм у публічному адмініструванні» - сформувані у студентів а) уявлення про лобізм як сферу діяльності та систему знань, класифікацію підходів до розуміння феномену лобізму; про основні відмінності лобізму від GR (Governmentalrelations - зв'язки з органами влади) та GPR (GovernmentalPublicRelations - громадські зв'язки з органами влади в Україні); б) поняття про лобізм як систему цілеспрямованого впливу певних соціальних груп на органи державної влади з метою задоволення своїх інтересів за допомогою впливу на їхні рішення; в) знання про структуру лобістської діяльності, визначення її елементів.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1) загальних компетентностей:

- здатність вчитися, самонавчатися та оволодівати сучасними знаннями;
- здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлюючи цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України;
- здатність працювати в команді та брати на себе відповідальність за виконання поставлених завдань;
- здатність до адаптації та дій в новій ситуації, генерування нових творчих ідей;
- здатність виявляти, оцінювати та вирішувати проблеми, враховуючи фактори ризику;

- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
  - здатність до ефективної міжособистісної взаємодії з представниками різних верств населення;
- 2) фахових компетентностей:
- здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв’язання конфліктів;
  - здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки;
  - здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності;
  - здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування;
  - здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування;
  - здатність застосовувати демократичні технології прийняття індивідуальних та колективних рішень, враховуючи інтереси й потреби громадян, представників певної спільноти, суспільства та держави;
  - здатність орієнтуватися у проблемах сучасного суспільно-політичного життя в Україні, знати процедури участі в діяльності політичних інститутів демократичної держави, органів місцевого самоврядування.

Крім того, вивчення вказаної вибіркової навчальної дисципліни дозволить здобувачу вищої освіти у подальшому орієнтуватися в проблематиці основних тенденцій розвитку сучасних напрямів та форм діяльності лобістських структур; використовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань; вміти давати оцінку впливовості центральним та регіональним політичним та фінансово-олігархічним групам; готувати повідомлення, виступи, наукові статті на вказану проблематику.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

Тема 1. Теоретичні засади дослідження лобізму в системі публічного адміністрування.

Тема 2. Класифікація лобізму за його суб’єктами.

Тема 3. Зарубіжний досвід лобістської діяльності в органах публічної влади.

Тема 4. Громадські об’єднання як впливові суб’єкти лобізму зарубіжних країн.

Тема 5. Становлення та перспективи лобізму в системі публічного адміністрування України.

Тема 6. Громадські підприємницькі організації як суб’єкти лобізму в Україні.

Тема 7. Клієнтелізм як різновид моделі захисту групових та індивідуальних інтересів в різних країнах в процесі політичного адміністрування.

**Інформація про вибірку навчальну дисципліну
циклу професійної підготовки
для кафедрального каталогу вибірових навчальних дисциплін
на 2026/2027 н. р.**

Назва дисципліни	Розвиток соціальної сфери в умовах децентралізації
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4/5 курс
Семестр	осінній/весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення дисципліни	ЗК-9, ЗК-15 ФК-12, ФК-15
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра політології і державного управління
Інформаційне забезпечення	Сайт електронного навчання; навчально-

	методичні матеріали, навчальні посібники і підручники з дисципліни; національні та міжнародні нормативно-правові акти.
Форма проведення занять	Лекції, практичні (семінарські) заняття презентації
Форма семестрового контролю	залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

Мета вивчення навчальної дисципліни «Розвиток територіальних громад» - сформуванню у студентів вміння засвоювати знання у сфері законодавства України з основ місцевого самоврядування, виокремити проблеми з якими стикаються територіальні громади у повсякденній діяльності та намітити можливі шляхи їх усунення.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1) загальних компетентностей:

- знання предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності і громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця і ролі у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2) спеціальних компетентностей:

- здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері
- здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні;
- здатність аналізувати проблеми у сфері національної безпеки, здійснювати моніторинг соціально-політичної стабільності у прикордонних регіонах;
- здатність до виконання політико-проектувальних, організаційних і консультаційних функцій з метою забезпечення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, політичних суб'єктів і громадських організацій різного рівня.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

Тема 1. Концептуальні засади реформування місцевого самоврядування в умовах децентралізації.

Тема 2. Територіальна громада як основа місцевого самоврядування.

Тема 3. Нові підходи до розвитку освітньої сфери територіальних громад

Тема 4. Сучасний стан та перспективи реформування сфери охорони здоров'я.

Тема 5. Особливості децентралізації сфери культури територіальних громад.

Тема 6. Напрями удосконалення надання соціальних послуг в територіальних громадах.

Тема 7. Фінансове забезпечення соціального розвитку територіальних громад.

Тема 8. Шляхи удосконалення управління розвитку соціальної сфери територіальних громад.

**Інформація про вибірккову навчальну дисципліну
циклу професійної підготовки
для кафедрального каталогу вибіркових навчальних дисциплін
на 2026/2027 н.р.**

Назва дисципліни	Морально-етичні засади публічного управління
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4/5 курс
Семестр	осінній/весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення дисципліни	ЗК-2, ЗК-3, ЗК-10 ФК-1, ФК-3, ФК-12
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра політології і державного управління
Інформаційне забезпечення	Підручники і посібники з етики державного управління, соціально-ціннісних засад функціонування інституту державного управління в Україні та зарубіжного досвіду етики державної та муніципальної служби, з етики та культури ділового спілкування, ціннісних засад політичної, журналістської етики, навчальні фільми, зокрема з подолання конфліктів інтересів, документальні відеоматеріали та інші.
Форма проведення занять	Лекція, лекція-бесіда, семінар, обговорення і аналіз історій та ситуацій; інтерактивні вправи, дискусії і обмін управлінським досвідом з державними управлінцями та менеджерами, тренінг з підвищення етичної компетентності ділового спілкування.
Форма семестрового контролю	залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

Метою вивчення навчальної дисципліни «Морально-етичні засади публічного управління» є формування науково-методологічних, світоглядно-професійних знань етичних основ інституційно-організаційного функціонування державної служби, етичних засад вироблення політичних рішень та впровадження етично виваженої політики сталого розвитку у взаємодії з інститутами громадянського суспільства, набуття студентами практичних навичок підтримки та сприяння розвитку етичної інфраструктури державної служби та добросовісного виконання службових обов'язків в умовах моральної інфляції в кризовому трансформаційному соціумі й нагальної потреби подолання корупції в Україні.

Відповідно до освітньої програми вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1) загальні компетентності:

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність працювати в команді та брати на себе відповідальність за виконання поставлених завдань;
- здатність до ефективної міжособистісної взаємодії з представниками різних верств населення;
- здатність до співпраці з міжнародними партнерами.

2) фахові компетентності:

- здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів;
- здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки;
- здатність застосовувати демократичні технології прийняття управлінських рішень, враховуючи інтереси й потреби громадян, представників певної спільноти, суспільства та держави;
- здатність розробляти механізми протистояння соціальним ризикам, упереджувати виникнення конфліктних ситуацій у поліетнічному середовищі.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Морально-етичні засади публічного управління»:

- знати особливості етичного виміру вироблення та прийняття управлінських рішень, реалізації етичних практик при здійсненні регулювання суспільних відносин в різних царинах суспільного життя;
- знати умови розбудови демократичної інституційної етики державного управління, інституційні механізми підтримки етики державної служби;
- знати інституційно-організаційні вимоги до громадянських чеснот та моральних якостей особистості державного управлінця, етичні особливості його організаційної культури;
- знати природу, умови, чинники деформацій морально-етичних засад публічного управління та інституційні і особистісні засоби їх унеможливлення й подолання.
- уміти застосовувати етичні принципи, цінності як складові етичної професійної культури в своїй практичній діяльності;
- виявляти розбіжності між заявленими демократичними етичними цінностями й принципами функціонування державного управління та їх деформацією в управлінських практиках;
- володіти методами та практиками оцінювання етичних складових державного управління;
- розробляти етичні рекомендації для органів державної влади та місцевого самоврядування щодо інституційно-організаційного вдосконалення етичної інфраструктури публічного управління;
- налагоджувати систематичну співпрацю з колегами, керівниками органів управління, представниками громадянського суспільства для обговорення і пошуку вирішення суспільних проблем у відповідності з етичними вимогами динамічного морально зрілого демократичного суспільства.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

Тема 1. Концептуальні засади етики державного управління.

Тема 2. Проблема довіри до державної влади та її морально-етична легітимність.

Тема 3. Морально-сміслові цінності державно-управлінської діяльності та її місія.

Тема 4. Основні етичні принципи державного управління.

Тема 5. Ціннісний вимір вироблення політики та ефективності державного управління.

Тема 6. Етичні засади політики збалансованого розвитку, гендерної рівноваги та етнополітики.

Тема 7. Інституційно-організаційні вимоги до громадянських чеснот та моральних якостей особистості державного управлінця.

Тема 8. Етика організаційної культури спілкування державного службовця з громадянами та службові відносини в колективі.

Тема 9. Етична інфраструктура державного управління: сутність, структура, механізм функціонування.

Тема 10. Етичні кодекси та координуючі органи з підтримки етичних засад в системі державного управління.

Тема 11. Світоглядно-етичні та інституційно-організаційні механізми усунення корупції як явища в системі державного управління.

Тема 12. Громадянське суспільство як інструмент підтримки дієвості морально-етичних засад функціонування державної служби.

Інформація про вибірккову навчальну дисципліну циклу професійної підготовки

для кафедрального каталогу вибірккових навчальних дисциплін
на 2026/2027 н. р.

Назва дисципліни	Регіональний розвиток України
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	5 курс
Семестр (осінній/весняний)	осінній/весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення дисципліни	ЗК-1, ЗК-3, ЗК-6, ЗК-9, ЗК-10 ФК-3, ФК-6, ФК-16, ФК-17
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра політології і державного управління
Інформаційне забезпечення	Навчально-методичні матеріали, навчальні посібники та підручники, наукові публікації з проблематики. Для дистанційного навчання: сайт електронного навчання ДВНЗ «УжНУ»; платформа дистанційного навчання Google Meet.
Форма проведення занять	Лекції, практичні (семінарські) заняття
Форма семестрового контролю	залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

Метою вивчення навчальної дисципліни «Регіональний розвиток України» є формування в студентів теоретичних знань і практичних навичок, достатніх для аналізу політико-правових та інституційних аспектів державної регіональної політики та регіонального розвитку України. У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти опанують теоретичні та методологічні основи вивчення регіонів і регіонального розвитку, ознайомляться з державною регіональною політикою України та управлінням регіональним розвитком, проаналізують інституційне та правове забезпечення регіонального розвитку в Україні, з'ясують особливості політичного процесу на регіональному рівні в Україні, набудуть знань і вмінь щодо використання методів політичної науки для аналізу процесів регіонального розвитку.

Відповідно до освітньої програми вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1) загальних компетентностей:

- здатність вчитися, самонавчатися та оволодівати сучасними знаннями (ЗК-1);

- здатність до адаптації та дій в новій ситуації, генерування нових творчих ідей (ЗК-

6);

- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК-9).
- 2) фахових компетентностей:
  - здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки (ФК-3);
  - здатність орієнтуватися у проблемах сучасного суспільно-політичного життя, знати процедури участі в діяльності політичних інститутів демократичної держави, органів місцевого самоврядування (ФК-13);
  - здатність здійснювати моніторинг соціально-політичної стабільності у прикордонних регіонах з метою прийняття ефективних управлінських рішень (ФК-14);
  - здатність оцінювати потенціал та розробляти план розвитку громад і територій в умовах реформи децентралізації (ФК-16);
  - здатність до порівняння та оцінювання вітчизняних і зарубіжних регіональних практик діяльності органів публічної влади (ФК-17).

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

- Тема 1. Теоретичні основи вивчення регіонів і регіонального розвитку.
- Тема 2. Управління регіональним розвитком в Україні.
- Тема 3. Державна регіональна політика України: цілі та напрями.
- Тема 4. Адміністративно-територіальний устрій України та його реформування.
- Тема 5. Інституційне та правове забезпечення регіонального розвитку в Україні.
- Тема 6. Класифікація регіонів України.
- Тема 7. Політичний процес на регіональному рівні в Україні.
- Тема 8. Регіональний розвиток України в умовах воєнного стану.

**Інформація про вибірккову навчальну дисципліну
циклу професійної підготовки
для кафедрального каталогу вибірккових навчальних дисциплін
на 2026/2027 н. р.**

Назва дисципліни	Соціально-антропологічні основи публічної політики
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	5 курс
Семестр (осінній/весняний)	осінній/весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення дисципліни	ЗК-4. ЗК-6. ЗК-8. ЗК-12. ЗК-13. ФК-1. ФК-3. ФК-14. ФК-15. ФК-16.
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра політології і державного управління
Інформаційне забезпечення	1. Habryn P., Zan M. Сім'я та родинні зв'язки у громадському середовищі ромів Закарпаття (Україна). <i>Rómovia – rodina – príbuzenstvo. Interdisciplinárny pohľad Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie. Časť I / Prešovská univerzita v Prešove. Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín. Ústav rómskych štúdií. Prešov, 2019. S. 53–60. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/56303/2/Romovia%20-%20rodina%20-%20pr%20c3%adbuzenstvo%20VNUTRO.pdf</i> 2. Горват М.В., Зан М.П. Політико-історичні та

	<p>соціально-демографічні особливості формування ромських етнічних громад в Україні. <i>Регіональні студії</i> / Ужгородський національний університет. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2023. № 32. С. 16–23.</p> <p>3. Баландьє Ж. Політична антропологія / Пер. з фр. О.Хоми. К.: «Альтерпрес», 2002. 252 с. URL: http://194.44.152.155/elib/local/sk/sk653067.pdf</p> <p>4. Боротьба з непотизмом в місцевих та регіональних органах влади / Конгрес місцевих та регіональних влад Ради Європи. 2019. 64 с. URL: https://rm.coe.int/16809c902e</p> <p>5. Енгельс Ф. Походження сім'ї, приватної власності і держави. У зв'язку з дослідженнями Льюїса Г. Моргана. К.: Політвидав України, 1981. 186 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Engels_Friedrich/Pokhodzhennia_simi_pryvatnoi_vlasnosti_i_derzhavy.pdf</p> <p>6. Шабанов М.О. Політична антропологія: навчально-методичний посібник. Одеса: Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, 2017. 130 с. URL: http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/23109/3/Shabanov2017.pdf</p> <p>7. Institute of Social and Cultural Antropology. URL: https://www.polsoz.fu-berlin.de/en/ethnologie/index.html</p> <p>8. International Political Antropology Journal. URL: https://www.politicalanthropology.org/</p>
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття, колоквіуми
Форма семестрового контролю	залік

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

- 1) **уміти аналізувати** специфіку соціобіологічних основ нерівності (територіальна поведінка, статева та вікова нерівність, соціобіологічна дихотомія «свої–чужі», агресивна поведінка);
- 2) **визначати специфіку** соціальної організації та владно-управлінських моделей суспільств «третього світу», країн пострадянського простору;
- 3) **орієнтуватися** в проблематиці спорідненості, родової динаміки, взаємозв'язку соціальної стратифікації та влади в архаїчних суспільствах;
- 4) **уміти розпізнавати** особливості проявів престижної економіки, влади-власності, функціонування інституту лідерства у сільській місцевості, зокрема в маргіналізованих громадах ромської етнічності;
- 5) **визначати специфіку** символічних і соціально-психологічних аспектів традиційної політичної культури (забобони (табу), девіантна поведінка політичних лідерів, сприйняття часу тощо);
- 6) **давати критичну оцінку** соціально-антропологічним чинникам політики в сучасних посттрадиційних, постколоніальних і пострадянських суспільствах через призму потестарно-етнографічного підходу;

7) *вміти готувати повідомлення та виступи* на соціально-антропологічну проблематику сучасних проблем публічної політики та адміністрування.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

Тема 1. Предмет та методика соціально-антропологічних досліджень.

Тема 2. Становлення і розвиток соціально-антропологічних досліджень публічної політики.

Тема 3. Соціобіологічні основи нерівності та влади.

Тема 4. Влада і лідерство в традиційних суспільствах.

Тема 5. Спорідненість, родоплемінні та кланові структури як фактори формування публічної політики.

Тема 6. Економічна антропологія доіндустріального суспільства.

Тема 7. Потестарні відносини та політогенетичні процеси.

Тема 8. Соціально-психологічні аспекти традиційної політичної культури.

Тема 9. Соціально-антропологічний дискурс символіки владних відносин.

Тема 10. Соціально-антропологічний вимір сучасних політичних процесів.